Pealinna Teataja

Päewaleht.

Tellimise hind postiga:
12 k. p. 6 r. — k. | 8 k. p. 4 r. 10 k. | 4 k. p. 2 r. 10 k.
11 „ „ 5 „ 60 „ | 7 „ „ 3 „ 60 „ | 3 „ „ 1 „ 60 „
10 „ „ 5 „ 10 „ | 6 „ „ 3 „ 10 „ | 2 „ „ 1 „ 10 „
9 „ „ 4 „ 60 „ | 5 „ „ 2 „ 60 „ | 1 „ „ „ 60 „
Wäljamaale aastas 12 r.
Tellida wõib igast päewast alates kuni iga kuu lõpuni.
Adressi muutmine — 15 k. ja endine adress üles anda.

Uut kaastööd wõetakse wastu. Igal käsikirjal peab saatja täielik nimi ja adress ligi olema, mis toimetuse teada jääwad. Tarwitamata käsikirjad hoitakse ainult sellekohase soowi peale alal. Taju ymaksetakse kokkuleppimist mööda. Toimetaja kõnetunnid kella 3–4. Toimetuse ja talituse adress: Петроградъ, Екатерининск. кан. д. №29 (Ligi vanga mastas), ред. газ. „Пеалинна Театая". Kõnetraat 98-64.

Üksik number 3 kop.
Kuulutuste hind: nonpareille-rida 20 kop. 4 küljel, lehe ees 40 kop. Kuulutusi, mis järgmisel päewal lehes ilmuma peawad, wõetakse talituses kella 4 wastu. Kuulutuste wastuwõtmine aga ükskõik lõpetatakse talituses kell 5.

Nr. 67 (91). Petrogradis, kesknädalal, 25. (7.) märtsil. **1915 a.**

Lehe talitus palub tellijaid,

kelle tellimise aeg märtsi kuuga lõpeb, tellimise uuendamisega rutata, et lehe saatmises wahet ei tuleks.

Türgi ristleja „Medshidie" Wene miini otsa sattunud ja põhja läinud.

Wiimase ööpäewa jooksul Karpatidel 20 ohwitseri ja 1.500 alamwäelist wangi wõetud.

Kuus aurulaewa hukka saanud.

Sõda.

Wägede Kõrge Ülemjuhataja staabilt.

I.

Meie pealetungimine Karpatidel edeneb endist wiisi. 19. märtsi jooksul liikusime meie iseäranis edukalt maaosal Wolja-Mihowoi kuni Ushoki sihini.

Austrialaste kangekaelse wastupanemise, nende poolt tarwitusele wõetud lõhkekuulide ja püsiwate wastulöökide peale waatamata surusid meie wäed waenlase tagasi, wangisid, kuulipildujaid ja austrialaste poolt maha wisatud riistu ja wankrid kätte saades.

Ühtekokku on möödaläinud 19. märtsi ööpäewa jooksul Karpatidel kuni 100 ohwitseri ja üle 7000 alamwäelise wangi wõetud ja mitukümmend kuulipildujat kätte saadud.

II.

Wäerinnal Niemenist põhja pool edenewad wõitlused meie kohta täiesti tagajärjerikkalt. Kalwaria ja Suwalki wahelisel maaneel Seltonaja Buda küla piirkonnas lõi meie ratsawägi 20. märtsil pärast kiwedat wõitlust Saksa ratsawäega, keda weel jalawägi toetas, pärast wahwat ratsa-kallaletungimist palju waenlasi läbi raiudes ja wangisid wõtes, sakslased nende käes olewast piirkonnast wälja ja ajab neid taga. Karpatidel saime meie 20. märtsil suure wõidu Bartfeldi sihist põhjapoolses maaosas ja Mezo-Laborzhi ja Lutowisko sihi wahel. Üleüldse on 20. märtsil Karpati wäerinnal üle 2.100 alamwäelise wangi wõetud ja 3 suurtükki ja 3 kuulipildujat kätte saadud. Saleshtshikowi piirkonnas katsusid austrialased kallaletungimist alata, kuid kõik tormijooksud lõpesid nendele õnnetult: siin oleme meie wangi wõtnud 2 ohwitseri ja 100 alamwäelise ümber.

Nota sihis jätsid austrialased pärast suuri kaotusi, mis meie ratsawägi, kes wapralt Austria jalawäe salga kallale tungis, neile 18. märtsil tegi, meie maarinna maha ja taganesid oma piiri äärde, kus nad ennast nüüd kindlustawad.

Selles lahingus 17. märtsil ilmutas meie ratsawägi wäljapaistwat julgust ja wahwust, waenlase jalawäe osale tääkidega, mõekadega ja piikidega kallale tungides.

Mustal merel sattus 21. märtsi õhtul Odessa lahes Türgi ristleja, nähtawasti „Medshidie", meie miini otsa ja wajus põhja.

III.

Saleshtshikowi piirkonnas tungisid austrialased wõitluses ööl wastu 21. märtsi, pärast seda, kui nad rasketest suurtükkidest ühe meie kindlustuse peale tugewasti tuld olid andnud ja kõik selle kindlustuse kaitsjad tuleandmisega ära wõitnud, õgedalt sinna sisse, said aga kohe jälle ühe meie polgu kohale jõudnud rood: wastulöögi läbi wälja aetud. Nimetatud wastulöögi juures peastis rood oma polgu telefonisti, lihtsoldati Aleksei Makuha ära, kelle kallal Austria sõjawägi metsiku tunnöö teinud oli pannud, temast keelt wälja lõigates, sest et ta waenlasele teateid, mis sõjasaladust sisaldawad, anda ei tahtnud.

Wägede ülemjuhataja arwas heaks tähendatud lihtsoldatit Aleksei Makuhat nooremaks alamohwitseriks tõsta, temale I. järgu Georgi risti annetada ja Tema Keiserliku Kõrguse iseäralist üliklatu tänu pühalt täidetud kohuste ja wande eest awaldada. Sellega ühes saatis wägede ülemjuhataja Kõigekõrgema nime peale iseäralise ettepaneku temale — Wene sõjawäe waprale liikmele — kahekordset, I. järgu haawatud ohwitseridele määratud palukit anda.

IV.

Niemenist läänepoolsel wäerinnal jatkasid meie wäed 22. märtsil mõnes maaosas oma edukat edasiminekut. Karpatidel kestis 21. märtsi öö ja järgmise päewa läbi Bartfeldi sihist põhjapoolses maaosas tule- ja tikuwõitlus austrialaste wastu: siin wõtsime meie 20 ohwitseri ja üle 1.200 alamwäelise wangi ja saime 2 suurtükki kätte.

Seljamal ajal läks meie edasiminek Mezo-Laborzhi ja Uhoti sihi wahelisel wäerinnal wäga jõudsasti edasi. Tes piirkonnas wõtsime meie möödaläinud ööpäewa jooksul umbes 25 ohwitseri ja üle 2.000 alamwäelise wangi ja wõtsime kolm suurtükki ära. Selles piirkonnas olewat Tshona jaama ära wõttes saime meie jaamas olewad wedurid ja wagunid ja ka suure hulga laskemoona ja osa woori kätte. Tshernowitsõist põhjapool Okna küla piirkonnas peeti 21. ja 22. märtsil kangekaelset wõitlust, mille lõpul austrialased sunnitud olid taganema, meile üle 1.000 wangi jättes.

Teistel meie wäerinna osadel jäi seisukord muutmata.

21. märtsil oli meie laewastikul Mustas meres ristlejatega „Göben" ja „Breslau" tulewahetus kauge maa pealt; laewastik ajas neid kuni pimedani taga. Öösel leidsid meie miinilaewad 100 penikoormat Bosporusest eemal Türgi ristlejaid ja tungisid neile kallale, mille juures wiimased elawalt tuld andsid ja kallaletungimise eest kõrwale põiklesid.

Odessa lahes madalikus põhja läinud Türgi ristleja oli tõepoolest „Medshidie".

V.

Niemenist läänepoolses piirkonnas kestsid 23. märtsi jooksul Mariampoli, Ljudsinowi ja Kalwaria ümbruskonnas üksikud wõitlused, millel eralaad oli.

Karpatidel kestis meie edukas edasitungimine 22. märtsil terwel wäerinnal Bartfeldi sihist põhja pool olewast wäerinnast kuni Ushoki sihini. Selle juures liikusime meie iseäranis tublisti Rostoki mäetee piirkonnas edasi, kus ümbruskonnas meie tähtsa osa peaseljandikust ära wõtsime ja oma eelsalkadega selle lõunapoolsele küljele asusime, Smolniku ja Orosch-Ruschka küla ära wõttes. Austrialaste katsed meie pealetungimist mõnes Karpati mäeseljandiku osas wastulöökidega seisma panna läksid nurja ja kõik wastase kallaletungimised löödi tema suurte kahjudega tagasi. Taganedes süütawad austrialased sildu ja moonaladusid põlema. Ööpäewa jooksul on Karpatide wäerinnal umbes 20 ohwitseri ja üle 1500 alamwäelise wangi wõetud.

Teistel meie wäerinna osadel oli harw suurtüki- ja püssitule wahetus ja üksikute luuramisesalkade käigud.

Wangide wäljawedamine Peremõschlist on lõpetatud. Ühtekokku on Wenemaa sisemistesse osadesse edasi saadetud 9 kindrali, 2.307 ohwitseri ja 113.890 alamwäelist. Peale selle on haigete asutustesse sõjawäljale umbes 6.800 haiget ja haawatut jäetud, kelle terwise seisukord rutulist edasiwiimist wälja ei kannata. Nende haigete ja haawatute juurde on Wene arstlisele kokkuseadele abiks 120 Austria arsti ja 100 sanitari jäetud.

Meie kätte on Peremõschlis suur hulk ainelist wara ja sõjamoona langenud, mille kindlakstegemisega weel lõpule ei ole jõutud. Seniajani on 900 suurtükki registreeritud, nende seas palju täiesti kõlbulikka.

Igapäew tulewad uued laskemoona ja ainelise wara ladud ilmsiks. Palju suurtükka, püssa ja nende tarwidusi on austrialaste poolt Sani jõkke heidetud. Nende wäljawõtmiseks on abinõud tarwitusele wõetud.

Kaukasia Ülemjuhataja staabilt.

20. ja 21. märtsil kestsid sõjalised kokkupõrkamised mereäärses ja Artwini sihis meie ja Türgi sõjawägede wahel edasi. Teistel sihtidel ilma muutmata.

Meresõda.

Odessas, 22. märtsil. **On selgunud, et miini otsa nimelt ristleja „Medshidie" sattus. Weepinnal on sillakesed ja suurtükid näha.**

Stockholmis, 22. märtsil. Bremenis ilmuw „Weserzeitung" teatab, et Amerika aurulaew „Greenbria" Põhja meres hukka on saanud.

Londonis, 21. märtsil. Inglis aurulaew „Lockwood" on Start-Pointi lähedal Põhja meres miini läbi hukka saanud. Ekipash on kalapüügi laewa poolt ära peastetud.

Londonis, 24. märtsil. Britania aurulaew „Nerrilande" sai eila Beechi-Head kõrgusel miini läbi hukka. Komando peasis ära.

Kaks Saksa aurulaewa põhja lastud. Trelleborgist teatatakse, et kaks Saksa aurulaewa Sasnitsi lähedal hukka on saanud. Mõlemate ekipashid on peastetud.

Londonis, 23. märtsil. Wäikene Inglis aurulaew „Olivie" on Herwy lähedal miini läbi põhja lastud. Ekipash on peastetud.

Wene purjekas „Hermes" on Wighti saare kõrgusel põhja lastud.

Sõja ülewaade.

Liidulaste desandid Dardanellide juures.

Meie lehe pühade lisast leidis lugeja linnu lennult waadates pilttliku ülewaate Dardanellide merekitsuse ja Gallipoli poolsaare üle. Selle pildi ülemises osas näeme Bulairi kindlust, kes poolsaart Euroopa mannermaa poolt kaitsema peab. Praegusel silmapilgul tõmbab see poolsaare osa tähelepanekut oma peale selle poolest, et siin suurem Prantsuse desant wäejuhataja Hamiltoni juhatajel maale on asumas. Kuna nüüd liidulaste maa- ja mereväed ühist pealetungimist poolsaare peale ette wõtawad, siis algab Dardanellide ärawõtmises uus sõjategewuse ajajärk.

Esimesel silmapilgul, kui ühendatud liidulaewastik alles ilmus Dardanellide ette, näis nii olewat, nagu tahaksid liidulased oma tegewust ainult merega piirata. Selge aga oli igale asjatundjale, et see määratu jõud, mis liidulaste pärält olemas ja mis Konstantinopoli ärawõtmine tarwitab, ainuüksi merewägede tegewusega Dardanellide suus piiratud ei wõi jääda. Juba märtsi kuu algul selgus aga, et liidulastel tõsine nõu on desanti abiks wõtta. Kuid siin tekkis küsimus, kus kohal ja missugusel wiisil desandi maalesaatmine wõimalik oleks, sest niiwõrd kui liidulaste wõim mere peal türklaste omast üle käib, niiwõrd on aga wiimased kuiwal maal liidulastest paremates tingimistes.

Et maawägede tegewust kindlustada, selleks tuli kõige pealt tähelepanekut Bulairi kindlustatud liini peale pöörata, kuna selle ärawõtmisega igasugune ühendus Türgi Gallipoli kindluste ja mannermaa wahel lõpetatud oleks.

Bulairi ärawõtmisega sattuwad poolsaare kindlused abita seisukorda, kuna liidulaste maawägi siis ka Türgi kaljumägestikudesse ära peidetud batareidele, kes poolsaare peal asuwad ja seni ajani liidu laewastikule õige hädaohtlikkudeks on olnud — ligi pääsewad. Peale selle oleks ka liidu laewastiku Dardanellidesse ja sealt Marmori meresse asumine ka kindlamale alusele saanud, kuna türklastel Bulairi langemisega enam wõimalust ei oleks poolsaarele liidulaewastikule selja taha pugeda.

Bulairi kindlus aga iseenesest on sõjatehnika wiimase sõna järele ehitatud. Aluse panid talle 1855. a. Inglise ja Prantsuse insener'id; pärast on teda mitmel korral ja wiimast korda nimelt eelmise Balkanite sõjaajal täiendatud, nii, et ta ärawõtmine mitte kerge asi ei ole.

Kuid mis liidulaste desandi maale saatmist kergendab, on see, et Bulairi ehitamise juures peaasjalikult waenlase manvermaa s. o. põhja poolt poolsaare peale tungimist silmas on peetud, mitte aga Sarosi lahe poolt, mis lääne pool asub. Ehk kindlustuste pahem tiiw küll ka tagasi poole on käänatud ja selle tõttu umbes kuus kindluse batareid lahe oma tule alla wõiwad wõtta, kuid nende tulepiir ei ole wõrdlemisi kuigi kaugele ulataw ja maale tungimine on siiski selle Wahemere lahe poolt wõimalik. Peale selle on aga Bulairist eemal weel mitmed wäljabatareid ja jooksukraawid poolsaart Sarosi lahe poolt kaitsemas; kuid et loodus siinsamas ka maalemaugijatele rohkesti kaitsewõimalusi kündaste ja orukeste näol pakub, siis ei wõi nende kaitseliinide wastupidawust kuigi kõrgelt hinnata ja Bulair jääb siiski selleks kõige õrnemaks Gallipoli poolsaare punktiks, kust kaudu liidulased Dardanellidele meja peale wõiwad asuda.

Ühe asjaoluga tuleb aga liidulaste dessantidel tõsiselt rehkendada, nim. maawägede rohkusega, mis türklastel wõimalik oli sõjatäitu ette nähes ammu juba poolsaare piiride ligi ja Dardanellide ümbrusesse kokku tõmmata. Selle küsimuse juurde tuleme järgmisel korral tagasi.

an—

Wenemaa rahaturu seisukorrast.

Pealinna äri ilma ringkondadest awaldatakse tõsist kartust selle nähtuse ees, et rohkesti Wene wäärtpaberisid wäljamaa rahaturgudelt meile rändab. Paberid tulewad Austriast ja Saksamaalt kõrwalisi teesid mööda üle erapooletute riikide.

„Russk. Wed.", samuti ka weel mõned teised Wene häälekandjad, juhiwad tähelpanemist selle peale, et siin nähtusega tegemist on, millest tähelpanemata mööda minna ei wõi. Ei puudu küll ka neid, kes usuwad, et ärewuse satuda ilmaaegu oleks, kuid siiski ei wõi ju kahelda, et paberite rohkearwuline sissewoolamine wekseli kursi peale halwasti mõjuma saab.

Wekseli kursi tasandamise ja diskonto poliitika eesmärgil tarwitawad riigid tihti wäärtpaberite wäljawedamist teistele rahaturgudele. Kuid nii on rahuaegadel. Ärewatel sõjapäewadel tuleb sarnase nähtuse peale tõsisemalt waadata.

Weel 1912. a. algul oli wäljamaal üle 5 miljardi Wene fondisid, riigi oma ja walitsuse poolt kindlustatud wäärtpaberisid. Selle arwule tuleks weel paljude era-ettewõtete aktsiad juurde arwata. Juba sõja eel kaswas nende sissewedu Wene rahaturule, kuid siis sündis see ilma haiglaste nähtusteta, kuna ka isemise rahaturu tegewus laienes.

Wene wäärtpaberid pole ka waremalt mõnel silmapilgul, kui Wene poliitikataewas pilwitama on löönud, wäljamaa rahaturgudel püsinud. Nii näit. sündis kaheksakümnendatel aastatel, kui Inglise-Wene wahekord Afganistani pärast pingule läks,—siis rändasid Wene wäärtpaberid Londoni rahaturult Berlini. Pärast hakati ka Saksamaal Wene wäärtpaberisid ära müüma ja siis rändasid nad Parisi.

Juba enne sõda 1915. a., kui Europa rahaturgudel liginewat Europa konflikti ette aimati, hakkas Wene wäärtpaberisid rohkel arwul meile tagasi tulema, mis ka rubla kursi peale mõju awaldamata ei jätnud. Suure wäärtpaberite sissewoo tõttu on küll nüüd wõimalik neid odawamalt osta, selle üle rõõmustada oleks enneaegu, ja rohkearwuline wäärtpaberite sisseostmine jaaks meie rubla kursi peale weel halwemini mõjuma, kuna ta nüüdki juba, kus kaupade wäljawedu wäljamaale seisab, hea ei ole.

Siiski ei tule praeguse seisukorra peale ka liialt mustade prillide läbi waadata. Tuleb nimelt seda silmas pidada, et Saksamaal neid paberisid, mis meie börsetel tähelpanekut oma peale on tõmmanud, kuigi palju ei ole. Meil on hinnas metallurgia, nafta ja wiimaste riigilaenude paberid, mis osalt meie oma, osalt Prantsusmaa rahaturudele on mahutatud, kuna Saksamaal meie wäärtpaberitest raudteede ja kaubanduse pankade omad on, mis praegusel silmapilgul meie börsel suurt osa ei etenda. Kõige selle juures on, nii kui börse teadetest näinud oleme, wiimasel ajal meie börsel õige hea meeleolu walitsenud ja ka rubla kurs, mis wahepeal ikka halwemaks ähwardas minna, on jälle suurema kindluse omandanud. Ja kui ka Saksamaa rahaturgudel kalduwus walitseb Wene wäärtpaberisid meile tagasi küütida, siis tuleb tähele panna, et wäärtpaberite wastu wõtmine meie jaoks mitte sunduslne ei ole ja meil wõimalik on neid ka paremal tingimistel, paremal silmapilgul omandada. See kindlustab meie rahaturu meeleolu.

1916 a. nekrutite ennetähtajaline sõjateenistusesse kutsumine.

Nii kui enne pühi teatasime, on kõige kõrgem käsukiri 1916. aasta nekrutite ennetähtajalise sõjateenistusesse kutsumise kohta awaldatud. Käsukirja esimeses pooles määratakse sõjateenistusesse kutsutawate nekrutite arw 586 tuh. peale kindlaks, kuna teises pooles tähendatakse, et kõik 1915. aasta liisualused, keda mereväelaste liiki arwatud, nüüd jalawäe täiendamiseks kohe teenistusesse tulek kutsuda.

Noorte nekrutite kokkukutsumise kord määratakse wäeteenistuse asjade peawalitsuse poolt sellekohases teadaandmises lähemalt kindlaks. Siin on seletatud, et 1916. a. liisualuste ennetähtajaline wõtmine 15. mail algab, kus juures peale muu järgmist tähele panna tuleb:

Noored inimesed, wäljaarwatud külaelanikud, kellel wäeteenistuse kohuste täitmine 1916 a. ees seisab, s. o., kes 1895. a. sündinud, peawad laskma end kuni 1. maini 1915. a. kantoni alla üles wõtta.

Kellel wõimalik ei ole seda mõnesugustel põhjustel täita, neid arwatakse nende elukoha järele kantoni alla; selleks peawad aga 1916 a. liisualused ise enesest oma elukoha järele teatama, kas linna ehk maakonna wäeteenistuse komisjonile.

Isikud, kes kõrgemates ehk keskkoolides õpiwad ja hariduse lõpetamiseks pikendust soowiwad saada, peawad sellest kuni 1. maini 1915. a. maakonna ehk linna wäeteenistuse komisjonile teatama, koolitõenduse tunnistusi juurde lisades selle üle, et nad õpetust edasi jatkata mõtlewad.

Ka peab selles teadaandmises ära olema tähendatud, kas tahetakse wäeteenistuse kohuseid edaspidi liisuwõtmise järele ehk wabatahtlikuna täita.

Kes tänawu kewadel keskkooli lõpetawad ja kõrgemasse kooli astumiseks wäeteenistuse pikendust soowiwad saada, peawad keskkooli lõpetamise järele sellest wäeteenistuse komisjonile kohe teatama. Wäljamaa koolides õppijad wäeteenistuse pikendust ei saa. Üliõpilased, kes tänawu kewadel ülikooli kursuse lõpetawad, saawad riigieksamite tegemiseks pikenduse, kuid mitte kauem kui 1. detsembrini 1915. a. Selsamal tähtajal lõpeb pikendus ka nendele liisualustele kõrgemate koolide õpilastele, kes 1914. a. ja ennetähtajalisel 1915. a. kutsel pikenduse said. Need isikud, kes waremalt soowi on awaldanud sõjateenistuse kohuseid wabatahtlikudena täita, kuid wahepeal nemad perekonna seisukorra muutmise tagajärjel I. järgu kergituste osalisteks saanud, peawad, kui nad neid õigusi tarwitada tahawad, sellest kuni 1. maini s. a. teatama.

Isikuid, kes 1. januariks 1916. a. 20 aastat wanaks saawad ja kuni 1. maini s. a. üles annawad, et nad sõjateenistuse kohuseid wabatahtlikudena soowiwad täita, wõetakse sõjateenistusesse: kes arstiteadusliise hariduse saanud ehk rohuteadust õppinud — 15. kuni 31. detsembrini 1915. a., kes aga mõnesuguse muu hariduse saanud — 15. kuni 30. junini 1915. a., kui aga nendel hariduse lõpetamiseks pikendust ei ole, mis nimetatud tähtaegadest üle ulatab.

Theodor Altermann †.

Tallinna lehed tõid pühadeks kurwa teate: „Estonia" teatri näitejuht Theodor Altermann suri neljapäewal 19. märtsil kurgutiisikusesse. Raske on selle sõnume lugemisel korraga ettekujutada, kui suur kaotus meie tärkawat näitekunsti on tabanud, sest Altermann oli alles selles eas, kus õpitakse ja otsitakse, tema iseloom ei lasknud teda odawa kiitusega leppida, mis tema andele osaks sai, tema püüdis õppides süweneda oma elutööse, saawutada neid kogemusi ja teadmisi, mis wanade kultuurrahwaste näitekunst senini omandanud. Ja et ta sel teel alles arenemas oli, siis on raske arwata, kui kaugele ta oleks jõudnud, kui kõrgele meie teatri tõstnud.

Kuid seegi, mis kadunu senini näitas, sunnib tema warajast lahkumist tõsiselt kahetsema ja sügawat leina tundma.

Noor on meie näite-ilm, wähe preestrid, kes ennast ihu ja hingega tema teenistusse oleks andnud, kuid weel wähem on neid, kes ülesande suurusest arusaades iha oleks tundnud teistele tõsiseks teenäitajaks olla, kes ennast ära poleks lasknud awatleda laia hulga arwustamatust kiitusest ja nende naerunerkude mõjuwamaid ergutusabinõusid tabades sel teel loorberisid lõiganud.

Kadunu oli üks neist. Temas elas suurtsugusus, et ennast mitte kunagi madalate wõtetega makswa panna, tema tundis, et näitelawa ülesanne suurem ja kõrgem on, kui laiadele hulkadele lihtsa nalja muretsemine ja seda sihti silmas pidades ei kohkunud ta meie oludes nii raskesti läbi wiidawast pikema-ajalisest õpetee kunast Läände. Niisama püüdis ta iga wähegi waba aega selleks tarwitada, et Wenemaa paremaid teatrid ja näitlejaid tundma õppida.

Tema oli arusaamisele jõudnud, et anne iseenesest materjal on, mida kunstlikselt peab ümber töötama, kui ta kunstiks peab saama. Ja ta on oma ande kallal tööd teinud, sellega ka teistele eeskuju andes. Tema kunstniku hing ei leppinud mitte teiste jäljendusega, ta otsis ise uusi kujusid, püüdis uusi pilta luua. Tema on ainuke meil, kes ilulugemise ja melodeklamatsioni alal omapärast on loonud meie oma luuletajate— enamasti Anna Haawa loodest. Ka tema kujud näitelawal, kellest ajaloolisemaks ja suuremaks küll Hamlet jääb, näitasid, et meie loowa kunstniku kaotanud oleme.

Ka pealinna publikumile pole Altermann tundmatu. Tema kalateida on ikka tänuga maitstud, tema külaskäikusid kaua mälestatud. Kuid nüüd ei ole teda enam. Jäägu tema kuju ja püüded nooremate teatrijüngritele täheks, nagu ta ise meie teatri-ajaloos täheks jääb.

v.

„Päewalehes" kirjutab T. Altermanni surma puhul K. M(enning):

„Altermanniga läheb üks neist näitelawa tegelastest ära, kes kõige esiti oma andest ja wõimisest elukutse tegid ja selles elukutses siis wõimalikult kõrgele ja täiuse poole püüdsid. Asjaarmastajate ajawiitest kaswas meie teater üle öö iseseiswaks ja tähtsaks kunstiharuks, ilma et neil, kes teda oma andega kandsid, wõimalust oleks olnud ennast oma ülesande jaoks eriteadlikselt ette walmistada. See töö jäi teise igapaewase näitelawatöö kõrwal teha, ja meie teame, et igaüks seda ei teinud. Altermann aga ei leppinud sellega, waid seadis oma kunstisihid kaugemale, temal oli kunstniku auahnust ja arusaamist küllalt, et mitte meie sündsulise teatri kitsa ringiga leppida, waid et omale oma kunsti igakülgset ja põhjalikku läbiharimist otsida.

Kui Altermann näitelawale astus wälkuwate silmadega, wõiduröõmsa naeratusega, oma wastupanemata nooruse kindlusega, siis oli ta juba enne wõitja, kui lahing weel algannud. Kohe olid alguest peale need nägemata sidemed näitelawa ja pealtwaatajate wahel olemas, mis näitlejate nii waga tahtsad ja mis tihti hulga wõimist üles kaaluwad. Igaüks, kes Altermanni näinud, on seda mõju tunda saanud, sellele ei saanud ka wastu panna, kui arwustamine üles kerkis ja kõigega rahul ei suutnud olla.

Praegu äratab waikne magaja pildi elujõulisest noorusest üles, kelle kehastus meie jaoks Eesti näitelawal Altermann niisuguseл möödunud oli, et tema kõrwal kedagi teist pole leida, kelle tema elurõõm lähedaltki nii wõitwalt räägiks.

Kui enesele wastust otsida küsimise peale, mis meie teatri tulewik Altermannis kaotab, siis laskis kadunud tähtis karakteriserimise and, mis nüüd alles, kus kunstnik täiesse mehe-easse oleks astunud, ennast oma piiride laiuses oleks awaldada saanud, kõige paremat oodata. Ei ole küll eneseпettus, kui ütelda, et Altermanni mõju näitelawale weel tugewamaks ja sügawamaks oleks läinud, kui oma nooruse peale toetamise asemele läbi kaalutud ja seestpidi ära elatud ilma kujutamine oleks astunud.

Nii lähewad Altermanniga täideminekuta lootused ühtlasi hauda, ja Eesti teater ja kunst seisawad leinas tema ennusärgi ääres, seda leinates, mis ta meile oli, ja mis ta meile oleks olnud."

Ajakirjandus.

Oma wiimastes waikse nädala numbrites wõttis „Postimehes" —n kõrwuks pärast pikka waikimist etteheidete kohta sõna, mis temale Tartu üliõpilaste wahelise tüli ja ühistegeliste wäljaastuste puhul teiste ajalehtede poolt tehti. Ta tegi seda aga oma harilikul wiisil—etteheidete peale asjalikke wastuseid andmata jättes, ning sihtunmiste sattuwaid süüknid puredes, millega wan küll oma lugejatele puru silma ajatakse, naabrid aga sugugi ei sundeta rahustada. Et sarnane materdamine aga praegusel tõsisel ajal — nagu lehi ise teenitab — kõige sündsam pühade kingitus ei ole, seda ei wõi wist küll tõendama hakata.

—n pundutab ta meie lehte meodaminnes ja imestab, miks meie tema seisukohta mõnedes küsimustes mitte õigeks pidanud, sest meil ei olla „Postimehega" mingisugust wahet ega wõlga.

Nendes paaris sõnas peitub terwe „Postimehe" katekismus. On sul kellegiga maid jagada, siis tee tema maha, on aga keegi siin sõbramees, siis ära puudu teda, tui ta ka kõigesuuremaid kelmusi teeb wõi hi ledusi räägib.

„Postimehel" on see usutunnistus seda wõrd tunuse ja lihasse imbunud, et ta ka kõiki teisi sama usklikeks peab. Meie ei mõtle aga sugugi tema usuwennaks hakata, waid peame oma kohuseks igaühele ära ütelda, mis meie arwates tema tegudest ja sõnadest üleüldiselt seisukohalt waadates tuleb arwata.

Argu sellepärast ei „Postimees" ega keegi teine „mees" arwatu, et meile siis meeletalt mõnele mehele ja nahusele kohast nime leida, kui meil „maad jagada" on.

Erapooletu ajakirjanduse ülesanne pole mitte „maajagamise" poliitikat ajada.

Wäljamaa.

Bulgaria salkade Serbia kalsale tungimine. Tumedamate sündmuseks, mis pühade meeleolust teatud ei kiwedust kaldas, oli Bulgaria mitte-ametliste (alariikliste) wäesalkade — komitadshide ning tshetnikkude — Serbiasse tungimine. Serbia ajakirjanduse büroo teatas 20. märtsil selle üle järgmist:

Kell 2 öösel langesid Bulgaria komitadshid, kes sõjawäelaste ülikonda kandsid, äkitselt Serbia kindlustuse Walandowo peale. Need piirisoldatid, kes elusse jäid, pidid Strumitsa wakstalisse taganema. Bulgarlased wõtsid kõik Wardari jõe pahempoolse kalda kõrgustikud oma kätte. Wõitlus kestab edasi. Tapetute ja haawatute arw on mõlemalt poolt tunnis suur.

Mõneldakse, et bulgarlased serblastele kaks suurtükki ära wõtsid. Haawatute seletamise järele wõitlewad bulgarlased ohwitseride juhatuse all. Paljude arwates ei ole siin üleüldse komitadshide a tegewust, **waid Bulgaria riikliste wägedega.**

23. stv. teatas Serbia ajakirjanduse büroo täiendawalt: tugew komitadshide salk on piiridarjeteesse maadesse tunginud ja sunnib sealt elanikka kõige wara ning karjadega Bulgariasse kolima. Kes käsku kuulda ei taha, seda sunnitakse wägisi kodu pinnalt lahkuma. Mirowere küiade elanikud läksid tshetnikkudega kaasa ning tulid kõige karjaga Bulgariasse.

Serbia ametliste teadete järele seisis komitadshide wägi, kes 19. martsil Serbia pinnale tungis, umbes 1500 bulgarlasest ning türklasest koos. Nad wõitlesid kuulipildujatega.

Walandowi ja Milonitsche peale tormi joostes sundisid tshetnikud serblasi taganema. Aga serblased said toetust ning lõid bulgarlaste salga wastu-tormijooksuga taganema. Selle juures saadi 50 wangi ja üks kuulipilduja. Surnuid ning haawatuid

on 30 inimest. Wõitluse ajal põgenesid Doironi elanikud hirmuga Greekamaale. Sinna wiidi ametimõimude poolt ka arhiwid.

Nagu kõigi nende teadete järele arwama peab, kandis wõitlus serblaste ning bulgarlaste wahel õige werist ja tõsist iseloomu. Ometi ei tähenda see weel sõja algust Serbia ja Bulgaria wahel. Bulgaria walitsus kannab tschetnikkude wäljaastumise pärast küll teatawat wastutust, kuid kaugeltki mitte sarnasel määral, nagu seda riikliste sõjawägede eest kantakse. Komitadshid wõisid ju wäga hästi oma pea järele talitades Serbiasse tungida, ilma et walitsus asjas kaasteadlane oleks. Seda arwamist kinnitab ka tschetnikkude sõjakäigu röödwlilik iseloom: karjade ajamine, waranduste riisumine jne.

Igatahes on inetu wahejuhtumise rahulik likwiderimine täitsa wõimalik, kui Bulgaria walitsus tõesti annab komitadshide ennaweli prankimisele piirisid panna.

Amerika Ühisriikide märgukiri Inglise walitsusele. Londoni ajakirjanduse büroo awaldas neil päewil Ühisriikide märgukirja sisu, mis Suur-Britaniale meresõja wiiside ning Saksa kaubanduse sulgumise asjas anti.

Märgukirjas tähendatakse selle peale, et Inglismaa poolt makswa pandud blokerimise wiis selles mõttes lubamata on, et ta kaubalaewadele paljuteise erapoolctutesse sadamatesse peasemise wõimataks teeb, kuna aga Suur-Britanial igasugune õigus puudub tähe datud sadamaid sulguda. Inglismaa blokade on otsekoheseks ähwarduseks rahwaste iseseiswusele, sest erapooletutel riikidel on õigus kaubanduslikeks läbikäimiseks wabadust nõuda.

Tunnistades, et meie ajal meresõja pidamise wiisides muutawad muudatused on tekkinud, arwab märgukiri siiski, et mitte raske poleks laewadele sulgumise liinist waba läbipeasemise wõimalust erapooletutesse sadamatesse sõitmiseks anda.

Kuigi Suur-Britania waenlased rahwuswahelisi sõjapidamise määrusi rikuwad, ei sunda Ühisriigid kudagi nõuda, et ka inglased, kes seni kõigist määrustest täpipealt kinni on pidanud, edaspidi ettekäändeks põhjust hakkaks pakkuma.

Küsimuse juridilise külje juures pikemalt peatades awaldawad märgukirja kokkuseadjad oma rahulolemist nende seletuste puhul, mis Inglismaa ise oma taktika kohta awaldas. Amerika walitsus ei taha, et inglased sulgumist teostades ise tarwilikuks leiawad mõningaid määrusi muuta ning Amerika laewadele wabaduse annawad erapooletutesse sadamatesse sõitmiseks, wälja arwatud need juhtumised, kus laewadelt sõjakaupa leitakse, mis waenulistesse riikidesse juhitud, ehk mida sealt wälja weetakse.

Lõpuks awaldatakse märgukirjas lootust, et Suur-Britannia walitsus erapooletutele riikidele iga rahwuswahelisi määrusi rikkumise eest, kui sarnane rikkumine üleüldse maad peaks leidma, täit rahuldust (kahjutasu) ei wiiwita andmast.

Amerika ajakirjanikkude protest kahe sõjakirjasaatja kõlbmata tegewuse wastu. Tähtsamate Amerika lehtede Parisi kaastöölised esinesid järgmise protestiga.

Kindlast allikast saadud teadete järele käisid kahe Amerika lehe kirjasaatjad, kes wiimasel ajal Saksa waerinnal wiibiwad, oma kohustusi unustades nii kaugele, et Prantsuse transheede wastu tuld andsid.

Kuigi küll seisus üksikute liikmete tegude eest wastutaw ei wõi olla, tunnewad Amerika ajalehtede kirjasaatjad wajadust awalikult kahjatsust awaldada, et kõlbmata juhtumine maad leidis, mis kogu Amerika ajakirjanduse peale warju wõib heita. Amerika ajakirjanikud protesteriwad kõige energilisemalt kahe kirjasaatja tegewuse wastu, kui ka selle arwamise wastu, nagu oleks iga teinegi Amerika ajakirjanik walmis samasugusest kõlbmatusest osa wõtma.

Karskus Inglise kuningakojas. Ametlikult kuulutati wälja, et Inglise kuningakojas edaspidi enam mingisuguste alkoholiliste jookide tarwitamist ei lubata. Ka õlut mitte.

Amerika märgukiri Saksamaale. Waschingtonis awaldati 23. märtsil märgukirja sisu, mis Ühisriikide walitsuse poolt Saksa walitsusele aurulaewa „William P. Freye" põhjalaskmise puhul saadetud. Märgukiri teeb ainult laewa hukkamise küsimuse juridilise (õigusliste) küljega tegemist ning paneb Saksamaale ette täit kahjutasu summat — 228.060 dollarit wälja maksta.

Kreeta saare iseseiswuse püüded. Petr. tel. ag. teatel organiseris tuntud politika tegelane Ounduris 19. skp. Caneas suure meetingu, kus otsuseks tehti Kreeta saare wabastamist Greekamaa alt nõuda. Greeka walitsus andis käsu Kreeta saarlaste nõudmise asjas rutulist uurimist käsile wõtta.

Kreetalased ootawad põnewusega eelseiswaid parlamendi walimisi, sest neudest oleneb, kas Kreeta erapooletuks jääb, wõi sõjast osa wõtma hakkab.

Daani kuninga haigus. Petr. tel. ag. teatel lõigati Daani kuningal 10. skp. soolikatest kardetaw paise wälja. Haige enesetundmus on hea. Arwatakse, et kuningas warsti terweks saab.

Paberiraha uputus Saksamaal. Nagu Saksa riigipanga eelarwe tasakaalust näha, oli Saksamaal 19. märtsil puhast kulda 2.338 miljoni marga wäärtuses. Panga piletid käib aga 5.624 miljoni marga suuruses ümber. Nii on siis ainult 41 prots. piletitest kullaga kindlustatud. Lõpuks tuleb weel meeles pidada et Saksamaal peale panga piletite 360 miljoni marga eest „panga tunnistusi" ja 1.185 milj. marga eest laenukassade tunnistusi wälja on tastud. Ühtekokku on seda paberit nii palju, et ainult 33 prots. sellest kullatagawara läbi kindlustamist leiab.

Balkani seisukord. Venizelos on oma tuttawatele awaldanud, et Greekamaa wälisministeriumi arhiwis liiduriikide teadaanne olewat, milles kinnitatakse, et liidulased ei senini ega edaspidi Greekamaalt mingisugust maaosa ära wõtta pole kawatsenud, küll aga Wäike-Asias tema piirisid laiendada aitawad. Kui Venizelos peaministri toolilt lahkus, siis nõudis kolmikleping Greekamaalt: jätku wiimane Serbiale nõuandmine järele, et see oma kulul Bulgariale wõimalikuks ei teeks oma piirisid laiendada. Tasuks lubasid liidulased Greekamaale niisugust tasu muretseda, mis talle Bulgaria piiride laiendamise läbi kaotaud tasakaalu jälle tagasi annaks.

Venizelos lisas juurde, et Bulgaria sõdima ei hakkawat, sest temale olla liidulased ka palju erapooletuse eest Thrakia ja osa Serbia Makedoniast lootanud. Ja kui ka Bulgaria awalikult wälja astuks, suuremat tasu ei wõiks ta loota, küll aga kõwendaks tema wäljaastumine Greekamaa seisukorda.

Bulgarias selle wastu peetakse wäljaastumist siiski paratamatuks. Arwatakse, et kokkupõrkamine Türgimaaga tulemata ei wõi jääda.

Tuununstena räägitakse walitsuse muutmisest. Nimelt kawatsetawat uue ministeriumi kõikide suuremate erakondade esitajaid kutsuda ja siis wälja astuda. Teiste erakondadega olla juba kokku lepitud, ainult põllumeeste erakond tõrkuwat wastu, ennast igasugu eit wäljaastumisest tagasi hoides.

Inglise ajakirjanikkude terwitus. Scheffildis ära peetud rahwuslaste ajakirjanikkude liidu koosolekul otsustati sõbraliste riikide ajakirjanikkudele järgmine telegramm saata:

„Rahwusline liit konstaterib heal meelel ikka kaswawat sõprust Wenemaa ja Suur-Britania wahel, niisama ka nende wastastikuse arusaamise kaswamist. Minewikus teadsid Lääne-Europa rahwad liig wähe Wenemaa rikkustest, tema majanduslisest jõukusest, tema kirjanduse kõrgest wäärtusest, tema kulturist ja kunstist.

Praeguse lähiduse peale põhjendades usub Rahwusline Liit, et tulewikus wastastikune arusaamine ja pooleheidmine mõlemate riikide kaubanduse ja tööstuse kasuks weel enam kaswab".

Et selle telegrammi saatmisega mitte ainult tundmusi Wenemaa wastu pole awaldada tahetud, waid terwe ilma ees oma seisukorda Wenemaa wastu awaldada, on kindel. See terwitus tahab rahustuseks olla nende kuulujuttude puhul, nagu wõiks praeguste liidulaste wahekord halweneda Konstantinopoli äraõwõtmise järele. Prantsuse ajakirjandus awaldas oma arwamist selles asjas juba nädala eest. Nüüd on seda ka inglased teinud. Loodetawasti summawad need mitteametlikud teadaandmised rahutuid kuulujutte igal pool sulguda ja wastastele selgeks teha, et liidulaste tülliajamine sugugi nii kerge pole.

Looma-toidu sekwestrerimine Saksamaal. Nagu Stockholmist teatatakse, olla Berlinis päewakäsk awaldatud, mille järele 26. skp. igasugune loomatoidu ainete muretsemine ja jaotus ainult Saksamaa põllumeeste (muidugi suurpõllumeeste) liidu kätte läheb. Liidule peawad kõik loomatoidu ainetega kauplejad ja põllumehed oma loomatoidu tagawara üle teateid saatma. Selle määruse awaldamine paneb loomatoidu täiesti keelu alla. Et seda awaldada tarwitses, see annab tunnistust suurest puudusest, mille peale juba ammu tähelpanemist juhiti.

Pealinna teated.

Hariduseseltsi kontsert keskmisel pühal Peetri kommertskooli saalis läks wõrdlemisi kenasti korda. Kawas üleslöeund tegelased olid suuremalt jaot ilmunud ja täitsid oma peale wõetud kohuseid, publikumi kiiduawalduste järelegi otsustades, hästi. Kui sel puhul midagi südame peale kipitama jääb, siis on see segakoori laul. Ei taha juhatajale etteheideid teha, sest tunneme wäga hästi tema praegust seisukorda, mis teda keelab andumast koori elushoidmise ja täielisema korraldusele. Teame ka kui raske siin on korralikult harjutustel käia, kuid kõige selle peale waatamata ei saa tagasiheida soowiawaldamast, et pealinna lauluarmastajad tõsisemalt koorilaulu peale waataksid ja elawamalt koorist osa wõtaks. Meie nägime küll sellelgi kontserdil taunitese kogu noori inimesi, kuid nende hulgas kahjuks wõõkesti neid, kes oma wilumaruse pärast paremaks pidasid waikida.

Rohkem osawõtmist ja elawust koorilaulust tahaks tõsiselt soowida. —v.

V. A. Suworin—tagawarawäe lipnik. Kohalikud Wene lehed teatawad, et „Wetshern. Wremja" toimetaja V. A. Suworin tagawarawäe lipnikuna sõjateenistusesse on kutsutud.

Läti näitemüük. Linnawolikogu Aleksandri saalis oli 23. ja 24. märtsil Läti näitemüük, mille sissetulek Läti laatsareti heaks on määratud. Osawõtmine näitemüügist oli keskmine.

Isiku kindlaks tegemise asjus on linnapealik pristawitele seletanud, et selle juures ei tarwitse mitte inimesi ühest politseijaoskonnast teisi saata, waid katsuda telefoni kaudu teistest politsei jaoskondadest tarwilikka teateid saada, et kinnipeetud inimeste isiku kindlaks tegemine mitte pikale ei weniks.

Austria ja Saksa sõjawangid pealinnas. Keskmisel pühal, 23. märtsil umbes kell 3 paewa wõis Newski prospektil huwitawat pilti näha: 1500 Austria sõjawangi, keda Nikolai raudteejaamast toodi, liikusid konwoi saatel Newski prospekti mööda peastaabi poole. Salga eesotsas käisid umbes 20 Austria ohwitseri. Peastaabini jõudes juhiti austrialased üle Paleeplatsi Millionnaja uulitsale, sit Troitski sillani, edasi Gagarinsk. ja Sergewi uul., Liteinõi prospektile, sealt uuesti Newski prospektile ja wiimaks Nikolai waksali juurde tagasi. Siit saadeti nad sõjawangide jaoks määratud asumisekohtadesse.

Selsamal paewal jõudis ka Saksa sõjawangisid umbes 500 meest Balti raudteed pealinna. Waksalist saadeti nad 12. rootu ja asetati Ismailowi polgu kasarmutesse.

Petrogradi kaubanduse osaühisuse „Produkti" möödaläinud 4 tegewuseaasta on hästi õnnestanud, hoolimata rasketest kaupluse tingimistest, mis sõja ajaga ühenduses. Nii näituseks jäi Siberi kauplemine wõiga, mis üks suurematest kaupluse ainetest on, ükswahe hoopis seiku, sest kõik wõi tagawarad rekwiseriti sõjawäe otstarbeteks ära. Aasta lõpul jäi kaupade sissewedu ka Baltimaalt ja Sise-Wenemaalt tuntawalt wähemaks, mille põhjus peaasjalikult kariloomade rekwiserimises ja loomatoidu puuduses seisab.

Kõigist raskustest hoolimata tõusis ühisuse läbikäik 1914. a. jooksul 1.021.040 rublani, seega 60.000 rubla wõrra suuremaks, kui eelmisel aastal. Sellest summast on müüdud aasta jooksul: wõid 37.694 puuda 609.555 rbl. eest, hapukoort 30.981 p. 240.034 rbl, kohupiima 18.824 puuda 55.473 rbl., juustu 6.642 p. 71.383 rbl. ja mitmesugusid kaupasid 44.592 rbl. eest. Kaupade pealt saadi waheltteenistust 79.735 rbl. 07 kop.; ärikulusid ja muid kahjusid oli 69.896 r. 75 kop., nii et 9.838 rbl. 32 kop. puhast kasu järele jäi (1913. a. saadi puhast kasu 9.537 rbl. 37 kop.). Ärises oli 1. jaanuaril 151.248 rbl. 37 kop. Hoolimata sellest, et juhatus kauba wõlgu müümisega wäga ettewaatlik oli, tuli kahtlasi wõlgasid 7.116 rbl. maha kirjutada, millest näha, et suur protsent pealinna kaupmeestest äri usaldust küllalt ei põhjenda.

Osanikka oli ühisusel 1. jan. 40 307 osatähega, à 250 rbl., 76.750 rbl. tegewusekapitaliga: tagawarakapitali oli 2.462 rbl. Kauba saatjateks olid möödaläinud aastal 22 kodumaa kooperatiwlist piimaühisust, 12 Wene wõiartelli ja 206 eraettewõtjat kodumaalt, Sise-Wenemaalt, Soomemaalt, Siberist jne. Kaubasaatjate arw tõuseb alatasa, iseäranis rohkesti tuleb wiimasel ajal pakkumisi kodumaa ühisepiimatalituste poolt. Need ühisepiimatalitused, kes osaühisusele juba kauemat aega kaupa saadawad, on kõik wõimsate sarjete jõudunud nagu Ambla, Albu, Tõhela j. t. Osaühisusel on wõimalik olnud oma kaubasaatjatele alati rahuldawat hinda maksta, selle pärast ei ole siis waheltteenistuse protsent kuigi suur (kõigest 7%), kuna puhaskasu läbimüügi summa peale waewalt $^{3}/_{4}$% wälja teeb.

Asjaosalist on wõimalikuks saanud osaühisuse asjaajamist ikka korralikumaks seada, nii et selles asjas ostjate kui ka kauba saajate wahel rahulolek walitseb. On kindlasti loota, et kui ühisuse juhtimine ka edaspidi isikute läes seisab, kellel asutuse waste osatohene huwi ja arusaamine ei puuda siis siin hiilgawat tulewikku wõib ette ära näha, kuna sellest tõik eeltingimised rajatud on. Niisuguse suure asutuse juhtimine, nagu osaühisus „Produkti" on, tarwitab tema juhatuse täielist tööjõudu, — ainult siis, kui see täieline tööjõud puudub, wõiks ühisuse tulewiku juures kahelda. Loodame, et seda karta pole ja kaesolew tegewuseaasta minewasest weel ette läheb.

25. skp. kell 1 päewal on ühisuse kontori ruumides osanikkude peakoosolek, kus 1914. a. tegewuse aruanne, eelarwe, puhtakasu jaotus ja walimised päewakorral seisawad. Juhatuse poolt pannakse ette osatähtedele 10% diwidendiks määrata, 10% tagawarakapitali juurde, 10% juhatusele lisatasuks ja peale selle teenijatele weel lisatasuks 500 rbl. määratakse. Ülejäägi 270 rbl. kopikatega tuleks heategewaks otstarbeks ohwerdada.

1915. a. eelarwe on 50.100 rubla suuruses summas kokku seatud. Walimise alla tuleb juhatuse liige A. Nurjo, juhatuse liikme asemik O. Seep ja ja rewisjoni komisjon. Loodame, et peakoosolek ajakohase tõsidusega paewakorra täitmisele asub.

Kg.

Börse teated.

Pühade peale waatamata oli siiski mõne osa paberite järele nõudmine. Nikopol-Mariupoli 197, Baranowski 161, Kolomna 161, Kolomna 166, Sormowo 154, Balwaiten 33, Wene Laewaühis. 88, Kyshtimi sherio 31,80.

Päewasündmused.

— 22. märtsil leiti Suworia wastast Newa jää pealt ajalehe paberi sisse mässitud tütarlapse surnukeha.

— 22. märtsil leidis Obwodnõi kanali ääres nr. 116 kiriku waht Katejew kirikust tundmata mehe, kes teda nähes jooksu pistis. Kiriku sisemuse läbi waadates leiti, et kaks annetuste korjamise kruusi lahti olid murtud. Kiriku teenijate arwamise järele ei wõi röödwitud summa üle 10 ehk 15 rubla ulatada.

— 22. märtsil sõitis motor 4 roodu ja Tarasjowi põikual nurgal sõidumoorimehe T. Solowjewi peale. Tõuke tõttu läks troska kummuli ja murdus. Woorimees kukkus maha ja jai wigastusi.

23. märtsil kell 10 õhtul sõitis W. S. nadesi liinil elektri trammwai seisukohal motor 18-aastase N. Swetlowa peale. S. sai elukardetawaid wigastusi.

Päewauudised.

Jämeda leiwa wähesus Riias. „Rig. Tageblatt" kirjutab, et Riia toiduainete kauplustes enam jämedat leiba saada ei ole, sest et rukkijahu tagawara wäheseks on jäänud. Jämeda leiwa asemele on mingi magushapu rukkileib müügile ilmunud. Paljudes kauplustes on ainult weel saia saadawal. Rukkijahu puudus tuleb sellest, et

enam wilja juurde ei saa wedada. Linnaamet on Tambowi, Samara ja Tsh rnigowi kubermangust sada wagunit wilja üles ostnud, kuid siiamaani pole seda wilja weel kätte saadud. Nüüd on administratsion asjast kinni hakkanud, et leiwapuudusele piiri panna.

Tallinna ringkonnakohtu president tõs. riiginõun. W. W. Sergejew nimetatakse Petrogradi kohtupalati siiutcoasjade 2. departemangu esimeheks.

Ei ole kinnitatud. Nagu kuulda, ei ole loodusteadlast J. Piiperit mitte Tallinna kaubanduskooli ja kunstitööstuskooli loodusteaduse kooliõpetajaks kinnitud.

Raudtee õnnetused. Selrine raudteejaamas, Moskwa-Windawi-Rõbinski raudteel jooksid 4 wagunit roobastest wälja, kus juures üks wagun purustatud sai, teised aga wigastada. Õnnetusi inimestega ei olnud.

Swanka jaamas, Põhja raudteel sõitis kaubarong tühjale reisijaterongile otsa, mis juures wedur ja 13 wagunit tublisti wiga said. Mõned konduktorid said põrutada.

Öösl wastu 23. märtsi jooksis Walgas sõidurong nr. 4 teadmata põhjusel roobastest wälja. Wedurijuht ja tema abi said wähemaid wigastusi. Reisijatest said mõned kriimustada.

Sõidurongid Moskwas. Pühade laupäewal ja esimesel pühal läks Moskwast läbi Austria sõjawangide salk 60 tuh. meest, nende hulgas 900 ohwitseri. Need olid Austria sõjamehed, kes Peremõõli langemisel alla andsid.

Semstwod ja teetegemise kohustused. Paljud semstwod on siseministeeriumile ette pannud teetegemise kohuste täitmise asemele rahalist maksu määrata, mis teetegemise peale läheks. Põhjuseks, miks sarnast muudatust soowitakse, tuuakse seda ette, et teede korraldamise juures tihti talupoegade ja politsei wahel kokkupõrkamisi ette tuleb. Nagu kuulda, tahab ministeerium semstwode palwetele wastu tulla.

Saksa kolonistid Lätimaalt wälja. Nagu „Jaun. Wahrds" teatab, on mitmed Kuramaa wallad ülemust palunud Saksa kolonistisid waldade piirkonnast wälja saata.

Walgewenelaste palwe. Walgewenelased on hariduseministeeriumi palunud koolides lubada usuõpetust nende keeles õpetada. Kuid, nagu kuulda, sünnitawat selle palwe täitmine palju raskusid, sest et Walgewene keel mitte iseseisew keel ei ole waid ainult murrak.

11. juni 1892. a. linnade seadus on kõigekõrgemalt poolt kinnitatud ministrite nõukogu otsuse põhjal kõige Poolamaa peale laiendatud.

Haruldane eksamitegija. Tsesarewitsh Nikolai nimelise lütseumi wanade keelte ja ajaloo kooliõpetaja riiginõunik R. B. Geldenmeiser on hariduse ministeeriumi poolt luba saanud Moskwa ülikooli juures õigusteaduse eksamikomisjoni ees ülikooli lõpueksami teha.

Geldenmeiser on Moskwa ülikooli ajaloo keeleteaduse teaduskonna lõpetanud, kuid nüüd soowib ta ka õigusteadlase õigusi saada. Ülikooli lõpetamise järele jäeti Geldenmeiser ülikooli juurde, et professori ameti wastu ette walmistada, kuid selle asemel arwas ta paremaks kooliõpetajaks hakata. Geldenmeiser on tähendatud lütseumis juba 20 aastat kooliõpetajaks olnud. R. B. Geldenmeiser on adwokadi poeg, ka tema kaks onu on wannutatud adwokadid, kes mõlemad — üks Moskwas, teine Kiiewis — kuulsuses seisawad.

Lapilise soojatõbe kätte ära surnud on halastaja õde M. E. Tsellinskaja Ostrowetsi linnas, Radomi kubermangus.

Kui suur osa Poolamaast on sakslaste käes. Üks Moskwa leht on wälja arwanud, et see osa Poolamaast, mis sakslaste sõjawägede poolt ära wõetud — 170 tuh. ruutwersta wälja teeb. Selle asemel on Wene wägede käes Galitsia, mis 210 tuh. ruutwersta wälja teeb.

Mitmesugused sõjateated.

Kiri lahingu liinilt.

Enam kui poole aastase mitmesuguste ägedate wõitluste järele kõiges lahingus ühes wõideldes, mis meie wäejaol läbi tuli teha, sain ma 12. webr. 1915. haawata ja pidin palawamal wõitluse ajal seltsimeeste ridadest lahkuma!

Sellekordne lahing oli M. järwede lähedal. 4 päewa wõitlesime wastastikku pangutades. Wiiendal päewal näeme, et senini warju kraawides istunud sakslased terwel liinil peale tungimist algawad. Algas pealetungimise tuleandmine. Suurtükid mürgasid, püssid pragisesid ja sinna sekka segas kuulipildujate waikne ragin. Sel ajal saime meie käsu oma seisukohta wahetada ja kaewikutest wälja hüpates tormasime lagedale wäljale waenlasele wastu. Ees oli wäike metsasalk ja mäeselg sinna pidime omale seisukoha wõtma tuni tormijooksuni. Läbenesime metsale pealetungimise kerra järel, mõned sammud kiirelt joostes ja jälle pikali wisates. Maa koht oli madal ja porine, nii et meie üleni porised olime, ka riided olid uskumata rasked. Ma lootsin oma endise hea õnne peale, et ikka kuulid minust mööda lähewad, kuid siin petsin ennast. Kui ma jälle edasi jooksin ja kuulid kui rahe minu ümber wuhisesid, kuulen korraga õige oma kõrwa lähedal kuuli ähwardawat wingumist ja knaks! torkas kuul mulle pähe. Kuid minu õnneks ainult kergelt haawates ja mööda lennates. Pool tsentimeetrit sügawamale—ja kuul oleks mulle tee manalasse awanud. Tundes, et palaw weri haawast rohkesti jookseb, jooksin weel kuni metsani ja leidsin warjulise koha, kus tahtsin haawa kinni siduda. Sealt tuli ka ja last haawatud seltsimees longates ja nüüd sidusime üksteisel haawad kinni. Ootasime kuni kuulid seal kohal wähemaks jäid ja siis arsti abiandmise koha poole. Teel pidi waenlase suurtüki laeng meid tabama, — lõhkes just selja taga. Jõudsime arsti abi andmise paigani, kust meid edasi saadeti Pihkwa, kus ma ainult 8 päewa põdesin ja jälle ruttu waenlasele wastu. Seni kui on meestel päida, seni kui on wendel werda! Wõidelda ja wõita tahame meie Wahwat meest ei köida köied; pea ei kinni rauda paelad.

Kõiki sugulasi, tuttawaid ja II. jaosk. har. selts. tegelasi soojalt terwitades ja palju head soowides Kaar polgu soldat

M. Taska.

Lahinguliinil 5. 15.

— Sellest hoolimata et Wene wäed Karpatidel austrialastega wõideldes seudsasti edasi on tunginud, on wiimased oma ametlikkudes teadaandmistes oma uusi wõitusid kuulutama hakanud. Tsisna ja Beregi-Gornõija piirkonnas olla nad taktilistel põhjustel sunnitud olnud oma wägesid „natuke tagasi tõmbama."

— 9. kuni 21. märtsini on Karpatidel Baligrodi sihist kuni Uschoki sihini 318 ohwitseri, 11 arsti 33,155 alamwäelist wangi wõetud, 17 suurtükki ja 101 kuulipildujat kätte saadud.

Sport.

Minewal nädalal lõppesid wõistlused, mis Petrogradi Atletika Selts toime pani ja millest ka Eesti Spordi selts „Kalew" osa wõttis. Wiimase liikmetest said auhindasid: raskes kaalus — T. Kile — I., keskmises kaalus W. Weri — III. ja kerges kaalus A. Timofejew — III. auhind. Raskuste tõstmises said „Kalewi" liikmetest auhindasid. A. Neuland kolmanda ja W. Wapris — neljanda auhinna, kus juures Läti tõnjad Krause — I. ja Bumbuli — II. auhinna omandasid.

Neil wõistlustel seati ka mitu uut rekordi üles. „Kalewi" liige A. Neuland (kerges kaalus) seadis järgmised rekordid üles: ilmarekord—pahema käega lükkamine—208 naela, Wene rekordi kahe käega rebimine—$206\frac{1}{2}$ naela ja pahema käega wäljakäänamine—161 naela. Lätlane Krause lükkas parema käega $271\frac{1}{2}$ naela ja seadis sellega uue ilmarekordi üles. Keskmises kaalus seadis lätlane Bumbul kahe käega lükkamises uue Wene rekordi üles—292 naela.

„Kalewi" liikmel A. Neulandil on peale selle weel korda läinud seltsi ruumides harjutustel uut ilmarekordi üles seada, nimelt pahema käega rebimises—$175\frac{1}{2}$ naela.

Tänane ilm

on Nikolai pea obserwatoriumi ettekuulutuse järele:

Wähene külm. Waheldamisi pilwitab, ajutine wäike lumesadu.

Wälj. Kirjast. Osaüh. **„Ühiselu".**
Wastutaw toimetaja **A. Janson.**

Terwe elu.

VII.

Wana Sipko ei nutnud, kui ta naise kaotas, ei nutnud, kui poja surmast teada sai, kuid ei suutnud oma üle walitseda ja hakkas nutma, kui ta pojapoega waksalis Peetrilinna suurtükiwäekooli saatis. Woorimehel Margotiga seltsis tagasi sõites tundis ta, et tema kõrwal tütar istub.

Wäike maja jäi waikseks. Iwan Iwanowitsh teadis endisest, et kõige parem abinõu unnetuseks on wõimalikult rohkem töötada ja ei saatnud ühtegi abitarwitajat tagasi, wõttis isegi neid maksuta wastu. Siis mõtles ta omal weel ühe ameti wälja: kaks korda päewas, hommikul ja õhtul, söötis ta Grõtzi armsamaid koeri — Miltoni ja Tshudakki, kelle peale ta waremalt mingit tähelpanekut ei pööranud.

Margot lõikas ja õmbles midagi päewade kaupa, õhtuti katsus ta Odarkat lugema õpetada, kuid sellest ei tahtnud midagi wälja tulla.

Kerra sõnas Iwan Iwanowitsh õhtuse theejoomise ajal:

— Kui Grõtz meie ajamõõdasaatmist näeks, siis ütleks ta, et me elame, nagu loomad.

— Mis siis teha? wastas Margot ja hakkas jälle sukawardaid liigutama.

Sipko imestas selle, weel kaunis noore naise üle, kes oma wabatahtliku wangistuse üle ei nurisenud. Mõnikord näis temale, nagu paistaks prantslase silmist pitrita igatsus poja ja mehe järele.

Oktobri kuul, kui lehed aias juba punkt maha langesid ja hommikuti rohi halljendas, kutsus Iwan Iwanowitsh Margoti oma juurde kabinetti ja rääkis, nagu kaheldes:

— Kas teate, madam, ma nägin täna halba und, kas Grõtz ei ole mitte haigeks jäänud, tema käest pole kaua enam kirja saanud. . . Teate, sõitke kord nädalaks ehk kaheks sinna, waadake järele, kuidas asjad on ja kirjutage mulle ka, kes teab, tal on paha pärilus.

(Järgneb.)

„Pealinna Teataja" üksikuid numbrid müüakse järgmistes raudtee jaamades: Narwas. Rakweres, Tapal, Tallinnas, Tartus, Walgas ja Riias.

Dr. L. JAKOBSON.
606-914 süfilise, wenerika-, nahaja sugul. nõrkuse (elektri arstimine) spetsialist. Iga päew 9—11 h. ja k. 1—8 õ., pühapäew k. 10—1 I. o. Забалканскiй пр. (уг. 3-й роты) д. 31, кв. 6.

Tripper ja sifilis
igap. 8—1 ja 5—11. Nikolajewskaja 42 Dr. Trof.

Newski, 128, arst. maja, Nikolai w. juures. Wastuw. kella 10 hom. — 11 õht.
Kroonikalik tripper. Arsonwali elektri woolud. Sifilis 606-914.

Olaw ämmaemand
annab sünnit. ja raskejalgist. nõu ja abi igal ajal. Pet. pool. Широкая, 20, кв. 17. Tel. 279—12.

Kunsthambad
wastuw. k. 10—9 õht. Красносельск. ул., 12, кв. 4. Petr. st. **A. K. Toom.**

Фельдшеръ латышъ оказыв. медицинскую помощь по венерическимъ болѣзнямъ не дорого и добросовѣстно. Невскiй, 66, кв. 26. 7—10 в.

Juurdelõikuse- ja õmbluse-kursused.
J. Lenow.
Was. Saar., 3 liin., nr. 10, kort. 1. Tel. 492-17. Kõige uuema Pariisi meetodi järele spetsiaalse lühikese aja sees amet kätte. Teenistuses olejad wõiwad ka pühapäewiti õpetust saada. Sealsamas müüakse ka kõige uuemaid moodilehta ja schnittisid walmis ja tellimise peale. Seletused ka Eesti keeles.

Newski prospektil nr. 32 ja 34
Katarina kiriku juures müüb **üksikuid numbrid** ajalehemüüja **Kruft.**
Rõõmsalt „Pealinna Teataja"
üksikuid numbrid kõikidelt ajalehemüüjatelt uulitsatel.

Walitsuse poolt kinnitatud **schofferite kool** Inseneri juhatusel.
Sõitmise kiirelt ära õpetam. Maks õpetuse eest 85 rbl., **Garash Nagan.**
Jaokaupa maks on wõimalik. Wosnesenski, 3, telef. 527-08.

Petrogradis wõetakse
„Pealinna Teataja"
tellimisi wastu järgmistes kohtades:
„Pealinna Teataja" kontoris: Katarina kan., nr. 29.
„Ühiselu" raamatukaupl. — Ohwitseri uul., nr. 5.
Hra K. Saaretok Põhja Wast. Kred. Ühisuses — S. Konjuschennaja uul., nr. 10.
Hra J. Kaarna, Petr. E. Laenu- ja Hoiu-Ühisuses — Italjanskaja uul., nr. 5.
E. Steinberg, tubakakaupl. — Soome waksali wastas.
O. Steinberg, pagari äri — Wib. pool., Lomanski ja Njustadski nurgal, nr. 5—7.
A. Luige raamatukaupl. — W. S., 11 liin, nr. 36.
Hra A. Juhkamson — W. S., 7 liin, nr. 32.
Hra T. Riomar — Ohwitseri uul., nr. 54.
„Livonia" piimaäris — Saballkanski pr., nr. 14.
„Produkti" piimaäris — Spasski per., nr. 3.
A. Siimanni piimaäris — W. S., 3 liin, nr. 34/15 ja W. S. 12 liin, nr. 11.

Trükitud J. Watkeri trükikojas, Petrogradis, Sjadowaja 35.